

העם

הבלון שהתפוצץ

התכונה היחידה שירשו

יוני המערך מן היונים

היא הפחדנות

חטיפת המטוס הלבנוני בידי מטוסי צה"ל הציגה את ישראל כבירה החיצונית כמי דינה סופריניציט. אולם היא האפילה על התפתחות חשובה יותר בורה הפנימית: נצחון הניצים על היונים במפלגת השלטון. האגדה כאילו המערך הוא סופרמרקט ענקי, בו יש מקום לדיעות שונות, מתביעות הסיפוח של לאומנים חשוכים ועד לתביעות נסיגה של ליברלים הומניסטיים, וכי ניצים ויונים יכולים לשכון בו בכפיפה אחת, התי נפצה השבוע אל סלע המציאות.

כאשר סיכמו השבוע שרי מפלגת העבודה את הדיון בתביעותיו המדיניות של שר הבטחון משה דיין לגבי המצע המדיני של המערך הפעולה בשטחים המוחזקים בר קדנציה הבאה, היתה זו כניעה מוחלטת ומשפילה של היונים בראשו של שר-הארץ צר פנחס ספיר. הסתבר כי מפלגת העבודה מורכבת כולה מניצים, אלה שכנסייהם צברו עות בצבעים שונים:

● משה דיין, מנהיג הניצים הגלויים, שהציג את תביעותיו בגלוי ובהרמלא. ● גולדה מאיר, שניסתה להופיע כמי תווכת בין היריבים, נתנה למעשה גיבוי מלא ומוחלט לתפיסתו האולטרא-קיצונית של דיין.

● פנחס ספיר, שניסה ליצור לעצמו תדמית של יונת, אך התגלה כצבוע וחסר אופי, שאינו מוכן להתייצב מול דיין. ● בשני הנושאים העיקריים שהיו שנויים במחלוקת, ושעליהם הצהירו מקורבי ספיר שהוא יהיה מוכן, להיהרג ולא לתת לעי בור", הרים ספיר את הידיים. ניסוחיו של ישראל גלילי בפרשות העיר ימית בפיתחת רפיה ורכישת קרקעות בשטחים המוחזקים עליידי פספרים פרטיים, נועדו רק לכסות על הכניעה המוחלטת לדיין.

יוני מפלגת העבודה התגלו השבוע כי צבועים, שירשו מהיונים רק את הפחדנות. הבלון הגדול של ספיר-היונה התפוצץ. אך רחי ישראל יכלו להודות למשה דיין על שהצליח להציג את מפלגת השלטון בפניהם כפי שהיא באמת.

שביחות

לחם מן הים

וגם חמאה!

פרקטי תקיף

הפך למנהיג

שביחת הימאים

לכל שביחת דרוש מנהיג. ככל שתכונות הנהיגות של נושא דגל השביחה בולטות יור, כך יש סיכויים גדולים יותר להצלחת השביחה. קשה לתאר את שביחת פועלי נמל אשדוד בלי יהושע פליק, או את שביחת הימאים הגדולה של 1952 בלי נמרוד אשל. אבל מכל מנהיגי השביחות שהיו בישראל בשנים האחרונות, הרי האיש שסימל בדמותו את שביחת הימאים הדירוגיים ש פרצה בשבוע שעבר, הוא ללא ספק יוצא-דופן. כי האיש לא היה לכאורה בעצמו ימאי, היה זה היועץ-המשפטי של איגוד הימאים הדירוגיים, עורך-הדפוס של שילפמן, שהפך לדוברם של הימאים השובתים, הצ' ליה להציג את טיעוניהם בפני הציבור ועורר את זעמם של מנהלי חברת צ"ים ועסקני ההסתדרות. ראש האיגוד המקצועי, אוריאל אברמוביץ' אפילו סירב באחת ה הזדמנויות לדון עם שילפמן בענייני השי ביתה, בטענה שהוא רוצה לדבר עם ה עובדים ולא עם פרקליטם.

אלא שיהיה זו טענה משוללת יסוד. שילפמן, שבהתמודדות טלוויזיונית עם מנכ"ל צ"ים, משה קשתי, על ההצדקה לשביחה, יצא כשידו על העליונה. לא היה סתם פרקליט ממוחל וחד לשון, שייצג את האינטרסים של הימאים תמורת תשלום. עורך-הדפוס החיפאי הצעיר הוא איש ים לשעבר. ב-1952, כאשר פרץ מרד הימאים, הוא שירת כמלחסיפונאי על אניה ישראליית שבענה במלל בניירויק. אחר כך שירת כימאי במשך עשר שנים באניות רבות, נטש את הים רק בשנת 1962 כדי ללמוד משפטים באוניברסיטה העברית.



עצורה מריה הייבר מוכנת למעצר הצדעה לאלוף

בשלב זה ניתן היה לעצור בעדם. קצין צה"ל מוזיין, שהיה במקום, יכול היה לירות בהם. אבל הוא העדיף לנצור את נשקו. תוך הכרת הבורחים, ולמנוע אסון. גם שני חיילי המילואים שגלוקהו עליידי החוטפים כבני-ערובה למסע המידברי לא היו מברי הליים. "להיפך", סיפר אחד מהם אחר-כך, "אנחנו היינו צריכים להרגיע אותם בעוד שהם כל הזמן ניסו להסביר לנו שלא יעשו לנו שום דבר."

מכתב פרידה להורים. מטרת ה- חוטפים היתה להגיע חזרה לתחומי מדינת ישראל, עד לאזור תל-אביב ושם לנטוש את המכוניות ולהיעלם. אולם אחרי מספר שעות נסיעה במידבר הם נעצרו ליד מה סוס שהוצב כדי לתפסם. אחד מהם ירד מהמכונית איים על הקצין שניצב ליד המחוסם: "אנחנו משוגעים, אז אל תתעסי קו איתנו". אבל הקצין גילה תקיפות. גם אני משוגע! הזהיר אותם. "אם תנסו לעבור את המחוסם - אני יורה!"

זה קצת הפחיד את החוטפים והם המי ינינו עד שהגיע למקום אלוף פיקוד-הדרום שמואל (גורדיש) גונן. הם התירו לו להגיע אליהם רק בתנאי שיבוא בלתי מוזיין, גורדיש צעד למכוניתיהם, התישב שם וניהל עימם משאומתן במשך שלושת רבעי שעה. שבסופו הסכימו להיכנע, למסור את נשקם ולעמוד למשפט.

מה היה הנימוק ששיכנע אותם להיכנע? "הסברתי להם", סיפר האלוף גונן אחר כך, "איזה נזק הם גורמים למדינת ישראל. שעכשיו יגידו שלא רק ערבים חוטפים אלא גם חיילים בצה"ל. זה עבד עליהם."

אבל לפני שזנכנו ליהת לאחד החוטפים פים בקשה: הוא רצה להתאבד. הוא אפילו הספיק לכתוב כבר מכתב פרידה להוריו, אותו השאיר במכונית. "למה לך להתאבד?" שאל אותו האלוף.

"אני מפחד מה יגידו עכשיו הורי", הס' ביר העריק הנוראי.

"אני מבטיח לדבר איתם שלא יעשו לך שום דבר", הבטיח האלוף. "אחך מזה מה בוער לך להתאבד עכשיו? אתה חרמך תוכל להתאבד בעוד יומיים או שלושה." זה שיכנע את האיש.

"אנחנו שותפים מבית-סוהר", אמרו ה- עריקים. אבל גורדיש יכול היה להבטיח להם רק משפט הגון, ולא שיחרור ממאסר. אחרי שיקול דעת ממושך הם הסכימו להס' גיר את נשקם.

הנערה שכתבורה. מרים הייבר בת ה-20, נראתה כמו תלמידת בית-ספר עממי בת 12. מרים, שעלתה במסגרת עליית הנוער מארצות-הברית, לא חזרה אל בית הוריה אחרי שהשתחררה מצה"ל. הפכה להיפית המתגוררת בראשון-לציון.

מתחילת הפרשה ועד סופה היא לא הבינה כנראה כלל מה מתרחש. היא היתה סבורה שהיא נקלעה לאיזה תרגיל מלחמה בצה"ל. שחבריה נוטלים בו חלק. כאשר הגיע אליה האלוף גונן, היא רצתה גם כן להתנחל כמו חיילת. הדבר הראשון ש-עשתה הותפת: היא הצדיעה לאלוף!

תוכנית מעין זו. קל לשער מה היה מתרחש אם תוכנית כזו היתה נעשית על דעת שר-הביטחון לבד. משום כך ביקש דיין אישור מראש-הממשלה גולדה מאיר. בגלל קוצר הזמן שנותר בין קבלת המידע לבין מיעד הפעולה, לא יכלה גולדה לכנס את הממשלה. היא נתנה לדיין את האישור. מה שקרה אחר-כך, אחרי שנועד כבר ברחבי העולם על החטיפה, מצלצל כבדיחה גרועה. בעוד העולם נסער, שמרה ממשלת ישראל על שתיקתה. דובר צה"ל מסר הור דעה סתמית. ישראל סרבה לאשר או להכ' חיש ידיעות שנפוצו בעולם. כך הוחמצו כל אפשרויות ההסברה של ישראל, כדי להצדיק את עצמה ולהתגונן בעוד מועד.

הסיבה שתיקתה: לא ייתכן לתת מידע לעולם לפני שנותנים מידע לשרי הממ' שלה. מאחר שבגלל השרים הדתיים לא ניתן לכנס את הממשלה בשבת, נדחתה התגובה. רק כאשר הסתברה מידת המפולת ה' הסברותיה, וכתבי טלוויזיה זרים לחצו ל- מתן הודעות פומביות, נכנע שר-הבטחון משה דיין וכינס במוצאי-שבת בהצות מס' בת עתונאים פרוזה. קודם לכן העניק בחוסר רצון ראיון לטלוויזיה הישראלית, משום שראיון זה מנע שידור חוזר של ראיון קודם עימו בפרשת העיר ימית.

לשרי הממשלה ניתן דיווח על הפרשה רק ביום הראשון. כמו בתיאטרון בובות הרימו כולם את ידיהם. כולל שרי מפס. אישרו את המיבצע בדיעבד.

הכישיון הצידי מאסון. אילו היינו מצליחים ללכוד את גורג' חבש", הצדיקו שרי הממשלה את המיבצע. "היה העולם סולח לנו על הפרת החוק הבינלאומי."

אולם אילו התמזל מזלו של דיין וגורג' חבש היה נמצא באמת במטוס החטוף, יכלו העניינים להתגלגל בצורה חמורה הרבה יותר. קשה להניח שגורג' חבש ואשיו יניחו להנחיתם בישראל ללא התנגדות. אילו היו נמצאים במטוס החטוף היו יכולים לאיים על חי הטיים ולאצלו שלא לנחות בישראל.

למי היה הטייס מצייט, לנשק שבידו ה- פראיון או לאימוי מטוסי צה"ל?

מה היו מטוסי צה"ל עושים אם הטייס לא יכול היה לציית להוראותיהם? באותה מידה של סבירות יכולה היתה הפרשה להסתיים גם באסון חמור פי כמה מעצם הכישיון והפרת החוק הגסה.

נוער

הברחה מסוטה קתרינה

"אנחנו משוגעים - אז תתעסקי איתנו!"

אימו החוטפים.

קצין צה"ל השיב להם:

"גם אני משוגע!"

עלילותיה של חברת "בוני קולייד" מ' מידבר סיני, שריתקו בשבוע שעבר את אזרחי ישראל, התגוררו על חוט השערה בין הטרגרדיה לקומדיה. לא היה חסר הרבה שפרשת שלושת העריקים והצעירה, שחטפו שני בני ערובה בסנטה קתרינה ודהרו עימם על פני מדבריות סיני, כשכוחות צה"ל דולקים אחריהם במכוניות ומסוקים, תסתיים בצורה טראגית.

די היה שקצין כלשהו יכנס לפאניקה או לא יתפוס את המתרחש, והיריות שנורו ב' אזורים או בגלגלי מכוניות, היו יכולות לפ' גרוע בכמה גופות. אם הפכה הפרשה לפאר-סה, הרי יש להודות על כך רק לאורך הרוח שגילוי כמה מציני צה"ל.

בני עריבה הרגיעני. העובדה היסודית בכל הפרשה היא שארבעת הצעירים, חיים מילשטיין, מיכאל טיסדיל, דוד האן, וידי-החם בעלת מיבנה הגוף הילדותי מרים הובר, לא התכוונו כלל לעשות מה שעשו. שלושת הצעירים, שנפקדו מיהדותיהם רצו בסך הכל "לעשות חיים", ורדו עימה נית פאר מדגם פורד גרנדס, ירדו עימה לטייל כסיני. שם ביקשו מקום לינה בבית ספר שדה בקירבת מינור סנטה קתרינה.

כשנעצו בשלילה, נכנסו לאהל ריק ולנו בו. למחרת הבחינו שהיירים שעובו את ה' אהל, כי דרכניהם ומעט סכף נעלמו מתי קיהם. הארבעה נעצרו. שוטר הזועק מאבו רודס כדי לחקרים. אבל כשהגיע השוטר הוא החליט לדחות את החקירה כדי שיוכל לנוח מעמל הדרך. הארבעה התרגזו על ה' עיכוב, החליטו להמלט. תוך נגיבת כלי נשק ויריה בגלגלי המכוניות האחרות שחנו ב' מקום, כדי שלא יוכלו לרדוף אחריהם.

משום כך יכול היה שיפמן לייצג את האינטרסים של הימאים והלובלים ההישגים. שמירה על הפער. השביחה שדוברי צ"ים ניסו להציגה כסיכון לעתידה של הספנות הישראלית. פרצה על רקע תביעות השכר של הימאים שאינם קצינים. לפני מספר שבועות, בעקבות שביחת קציני הים, הועלו משכורות הקצינים ב-40%. לקציני הים שמשכורותיהם (נטו) מסתכמות בממור צע בשלושת אלפים ל"י, היה פירוש ה' העלאה, תוספת שכר נקי ליד בשיעור של אלף ל"י ומעלה.

כאשר העלו ניצגי הימאים הדירוגיים את תביעותיהם, ביקשה צ"ים לתת להם גם כן תוספת בשיעור של 40%. לימאי שמשכורתו היא כאלף ל"י, היתה התוספת מסתכמת ב-400 ל"י לערך.

הימאים טענו כי שיעור כזה של תוספת פוגע בהפרשיות בינם לבין הקצינים. אם קודם לכן הרווחת קצין בממוצע פי שלוש מאשר ימאי שאינו קצין, הרי עתה ירווח פי ארבע ממנו. הם תבעו תוספת גבוהה יותר שתשאיר את הפער בינם לבין ה' קצינים בעינו.

הנהלת צ"ים התנגדה לתביעות השכר.



ימאי פרקטי שיפמן התנכ"ל לא סבל

אימה למכור אוניות, לפטר ימאים וללכת עד הסוף. אלא שכאן התערב מנכ"ל ההס' תדרות יצחק בן-אהרון.

קפריזות אישיות. בן-אהרון הבין כי ההרפת הכיכסוך עם הימאים עד לימדים של מרד הימאים לפני 21 שנה, עלולה לסכן את מעמד הנהגת ההסתדרות חודש לפני הבחירות. הוא רצה שקט בכל מחיר. ב' פגישה עם ניצגי השובתים הבטיח להם בן-אהרון, תמורת הפסקת השביחה ללא תנאי, לתמוך בתביעותיהם לשמירת ה' הפרשיות במשכורות בינם לבין קציני הים. למעשה היה זה נצחון חלקי של הימאים השובתים, שכן התקבלה הכרה רשמית בצידקת תביעתם. הגשמת התביעות הושארה למשאומתן שקט.

אמר אחד מאנשי צ"ים: "פעם אמרו כי גם הים הוא לחם. היום רוצים הימאים להוציא מן הים גם את הלחם וגם את המאה". מאחורי הקלעים התלחשו כי המשא' ומתן עם חברות הספנות התפוצץ בשעתו, רק משום שקשתי לא היה מוכן, מבחינה אישית, להיכנע לדרישותיו של שילפמן. בגלל קפריזות אישיות, אמר אחד ה' ימאים, "הפסידה המדינה עשרה מיליון לירות".

הממשלה

מי אישר את זה?

נגד קדושת השבת

ניטרה ממשלת ישראל

מידע על חטיפת המטוס

האם קיימת בכלל ממשלה בישראל? שאלה זו, הנשאלת תכופות, בעיקר נוכח טיוליהם המתמידים של שר-הממשלה מס' ביב לעולם, צפה ועלתה השבוע ביתר הומ' רה, סביב פרשת חטיפת המטוס הלבנוני. כאשר התקבל המידע על עליית הצ' סויה של מנהיגי החזית-העממית-לישחורר' פלסטין, למטוס בנמל-התעופה בבירות, ו' הוצע להפעיל תוכנית חטיפת ה' המטוס, היה צורך באישור הממשלה ל'